

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării
Școala Doctorală de Administrație și Politici Publice

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

CONTRIBUȚIILE FUNDAȚIILOR COMUNITARE DIN ROMÂNIA ÎN
PROCESUL DE DEZVOLTARE COMUNITARĂ. O EVALUARE A
ACTIVITĂȚII, ROLURILOR ȘI A PERCEPȚIEI ASUPRA IMPACTULUI
GENERAT DE CĂTRE FUNDAȚII

Coordonator științific:

Prof. Univ. Dr. Călin Emilian Hințea

Doctorand:

George-Florin Vlas

Cluj-Napoca

2023

CUPRINS

LISTĂ ABREVIERI.....	5
LISTĂ TABELE.....	7
LISTĂ FIGURI.....	8
ABSTRACT	9
INTRODUCERE	22
1. CADRUL TEORETIC.....	30
1.1. Dezvoltarea comunitară.....	30
1.1.1. Definiția dezvoltării comunitare.....	30
1.1.2. Istoric, apariție și evoluție concept dezvoltare comunitară	34
1.1.3. Context și importanța dezvoltării comunitare	38
1.1.4. Actorii de dezvoltare comunitară	42
1.1.5. Resursele dezvoltării comunitare.....	46
1.1.6. Dezvoltarea comunitară și dezvoltarea locală	50
1.1.7. Principii ale dezvoltării comunitare.....	53
1.2. Organizațiile neguvernamentale și sectorul non-profit	57
1.2.1. Context și definire organizații neguvernamentale	57
1.2.2. Istoric, evoluție și dezvoltare organizații neguvernamentale	59
1.2.3. Finanțarea în sectorul neguvernamental	65
1.2.4. Tipologie organizații neguvernamentale	70
1.2.5. Sectorul neguvernamental din România.....	73
1.2.5.1. Contextul de după 1989	73
1.2.5.2. Tipologii de organizații neguvernamentale în România.....	77
1.2.5.3. Dimensiunea sectorului neguvernamental în România.....	79
1.2.5.4. Domenii de acțiune ale organizațiilor neguvernamentale.....	81

1.2.5.5. Organizarea internă a organizațiilor neguvernamentale	82
1.3. Fundațiile comunitare de la nivel internațional până în România	84
1.3.1. Mișcarea fundațiilor comunitare la nivel internațional: context și dezvoltare	84
1.3.2. Mișcarea fundațiilor comunitare la nivel european: context și dezvoltare	93
1.3.3. Mișcarea fundațiilor comunitare în România: context și dezvoltare	95
1.3.3.1. Fundațiile comunitare din România – misiune, viziune, obiective și direcții strategice	103
1.4. Organizațiile neguvernamentale, fundațiile comunitare și rolul lor în dezvoltarea comunitară.....	120
2. CADRUL METODOLOGIC	127
2.1. Designul metodologic.....	127
2.1.1. Design metodologic analiză de documente (1).....	131
2.1.1.1. Procedură analiză de documente.....	131
2.1.1.2. Metodă și instrument de cercetare analiză de documente.....	132
2.1.2. Design metodologic analiză de documente (2).....	133
2.1.2.1. Procedură analiză de documente.....	133
2.1.2.2. Metodă și instrument de cercetare analiză de documente.....	133
2.1.3. Design metodologic sondaj de opinie.....	134
2.1.3.1. Procedură sondaj de opinie	134
2.1.3.2. Populația statistică sondaj de opinie	135
2.1.3.3. Metodă și instrument de cercetare sondaj de opinie	135
2.1.3.4. Analiza datelor sondajului de opinie.....	137
2.1.4. Design metodologic interviu	137
2.1.4.1. Procedură interviu.....	137
2.1.4.2. Metodă și instrument de cercetare	138
2.1.4.3. Analiza datelor interviului	139
2.2. Rezultate	140

2.2.1.	Rezultate analiză de documente (1).....	140
2.2.1.1.	Sursele de venit ale fundațiilor comunitare	141
2.2.1.2.	Investiția în comunitate.....	147
2.2.1.3.	Domenii de implicare prin acordarea de granturi	150
2.2.1.4.	Trenduri în Europa și România în domeniile de implicare prin acordarea de granturi	154
2.2.1.5.	Evenimentele sportive – mecanisme de fundraising și dezvoltare comunitară ..	156
2.2.1.6.	Fonduri de finanțare ale fundațiilor comunitare	159
2.2.2.	Rezultate analiză de documente (2).....	160
2.2.3.	Rezultate sondaj de opinie.....	173
2.2.3.1.	Rezultate analiză cantitativă sondaj de opinie	173
2.2.3.1.1.	Rezultate analiză univariată sondaj de opinie	173
2.2.3.1.2.	Rezultate analiză comparativă percepții sondaj de opinie.....	195
2.2.3.1.3.	Rezultate analiză bivariată sondaj de opinie	201
2.2.3.2.	Rezultate analiză calitativă sondaj de opinie	216
2.2.4.	Rezultate interviu.....	226
	CONCLUZII.....	256
	LIMITE ȘI PERSPECTIVE DE CERCETARE VIITOARE.....	264
	BIBLIOGRAFIE	269
	ANEXE	303

Rezumatul tezei de doctorat

Cuvinte-cheie: dezvoltare comunitară; organizații neguvernamentale; fundații comunitare; implicare în comunitate; evaluare percepție, calitatea vieții

În *contextul* evoluției continue a nevoilor și problemelor comunităților, dar și a răspunsului fundațiilor comunitare (FC) și actorilor implicați în identificarea corectă și soluționarea problemelor identificate, deopotrivă, lucrarea se construiește sub forma unei analize a literaturii de specialitate existente (național și internațional), prin expunerea practică a lacunelor identificate, dar și prin conturarea unei imagini de ansamblu asupra activității FC-urilor, în concordanță cu misiunea lor, rolurile în dezvoltarea comunitară și principiile sau standardele de funcționare.

Teza de doctorat abordează o *temă* legată de contribuțiile FC-urilor la procesul de dezvoltare comunitară, pornind de la misiunea asumată de acestea, rolurile îndeplinite în comunitate, acțiunile realizate și percepția reprezentanților lor asupra activității și impactului generat. Toate aceste acțiuni întâmpină deseori și obstacole sau dificultăți inevitabile, care generează frustrare și supraîncărcare, însă FC-urile le asumă și le integrează ca etape relevante în orice proces întreprins. Teza abordează inclusiv aceste aspecte, în partea aplicată a lucrării. Fiecare din aceste aspecte conturează într-un final un răspuns sau o confirmare a implicării reale a FC-urilor în dezvoltarea comunitară. Aspectele practice menționate și analizate în partea aplicată a lucrării au ca punct de plecare analiza literaturii de specialitate, abordată în capitolul intitulat Cadrul teoretic, în urma căreia au fost identificate conceptele relevante pentru demersul științific, legăturile dintre acestea și modul prin care pot fi demonstrate sau puse în practică. Identificarea rolurilor FC-urilor în dezvoltarea comunitară, dimensiunea întregului sector neguvernamental și relevanța activităților și rezultatelor lor au constituit puncte de plecare în construirea metodologiei și a designului lucrării, abordate în capitolul intitulat Cadrul metodologic. Pornind de la principii ale dezvoltării comunitare, actori participanți în dezvoltarea comunitară sau resurse necesare unui astfel de proces, trecând la sectorul neguvernamental, ca actor important de dezvoltare comunitară, dimensiunea acestuia și identificarea domeniilor de acțiune și ajungând la mișcarea Fundațiilor Comunitare, ca o tipologie aparte de organizații neguvernamentale, care promovează și dezvoltă filantropia comunitară și participă astfel la procesul de dezvoltare comunitară, lucrarea

urmărește să conecteze fiecare sub-capitol din Cadrul teoretic și să creeze un cadru de înțelegere al temei abordate și posibilitatea transpunerii în practică.

Teza de doctorat abordează și analizează teoretic și empiric contribuția fundațiilor comunitare din România, un tip aparte de organizații neguvernamentale (ONG-uri) în procesul de dezvoltare comunitară. *Obiectivul* general al lucrării este unul complex și urmărește analiza și înțelegerea modului în care fundațiile comunitare mobilizează resurse din comunitate și din afara ei, a surselor de venit și a modului de utilizare al resurselor pentru implicarea în comunitate, dar și în ce măsură îndeplinesc anumite roluri ale organizațiilor neguvernamentale în dezvoltarea comunitară propuse de literatura de specialitate. În aceeași măsură, se va evalua percepția asupra impactului concret al fundațiilor comunitare în termeni de proiecte și rezultate, dar și în funcție de îndeplinirea misiunii, identificând inclusiv obstacolele întâlnite în activitatea lor și modalitățile de soluționare ale acestora, pentru a înțelege așteptările acestora în raport cu direcțiile strategice asumate pentru viitor.

Prin studiul literaturii de specialitate s-au analizat surse bibliografice din domenii sau arii precum dezvoltarea comunitară, sectorul neguvernamental și organizațiile neguvernamentale, mișcarea fundațiilor comunitare și s-au identificat conexiunile dintre acestea, cu precădere implicarea sau rolul fundațiilor comunitare, ca organizații neguvernamentale în procesul de dezvoltare comunitară. Fiecare din aceste arii sau concepte au fost abordate în capitolul teoretic în sub-capitole distincte, alături de specificități relevante. Pentru a demonstra și înțelege contribuțiile efective ale FC-urilor în dezvoltarea comunitară, pornind de la studiul teoretic abordat anterior de specialiști a fost construită o abordare metodologică specifică. În cea de-a doua parte a lucrării a fost formulat un obiectiv general de cercetare, care a analizat aspecte ale activității FC-urilor, abordate în capitole distincte, prin studii cantitative și calitative. Necesitatea întrunirii perspectivelor complexe derivă din domeniul extrem de dezvoltat al activității și acțiunii FC-urilor și, mai ales, din misiunea asumată la nivel de mișcare sau rețea națională, precum și de specificul local al fiecărei fundații și comunități. Obiectivul de cercetare a fost transpus în mod practic în întrebări de cercetare, în cazul analizelor calitative, și în ipoteze de cercetare, în cazul analizei cantitative.

Metodele de cercetare selectate pentru partea calitativă a tezei au fost interviul și analiza de documente. Acestea au fost abordate pentru a completa rezultatele analizei cantitative (menționată mai jos) și pentru a aprofunda unele aspecte care privesc activitatea FC-urilor. Astfel,

întrebările de cercetare care au constituit temelia abordării practice prin metode calitative a subiectelor teoretice analizate în prima parte a acestei lucrări sunt:

IC1: Cum mobilizează fundațiile comunitare resursele din comunitate și din afara ei?

IC2: Care sunt sursele de venit ale fundațiilor comunitare (surse de venit interne și externe)?

IC3: Cum utilizează fundațiile comunitare resursele pentru a se implica în comunitate?

IC4. În ce măsură fundațiile comunitare îndeplinesc cele șase roluri ale organizațiilor neguvernamentale în dezvoltarea comunitară, propuse de William Cousins (1991)?

IC5. Care este impactul concret al fundațiilor comunitare în termeni de rezultate și proiecte? Pot aceștia constitui indicatori de impact?

IC6: Care sunt obstacolele întâlnite în activitatea fundațiilor comunitare și cum au fost acestea depășite?

IC7: Care sunt așteptările fundațiilor comunitare, raportat la direcțiile strategice asumate pentru următorii 5 ani?

Pentru o abordare holistică, cercetarea a inclus și o perspectivă cantitativă. Aceasta s-a formulat având trei ipoteze de cercetare, care au fost supuse testării statistice. Prin ipotezele de cercetare formulate s-a urmărit pe de o parte, determinarea măsurii în care respondenții percep îndeplinirea misiunii, nivelul de receptivitate al comunității și nivelul implicării acesteia în activitățile fundațiilor ca influențe asupra tipului de impact în comunitate, fie pozitiv, fie negativ, dar și a intensității acestuia. Pe de altă parte, analiza a urmărit determinarea măsurii în care percepția asupra nivelului de implicare al comunității în activitățile fundațiilor este influențată de utilizarea mecanismelor de colectare a feedback-ului din comunitate și a nivelului de receptivitate al comunității.

Ipoteza 1: Măsura în care fundațiile comunitare își îndeplinesc misiunea în comunitate, nivelul de receptivitate al comunității față de activitățile fundațiilor precum și nivelul de implicare al comunității influențează tipul de impact în comunitate al activității fundațiilor.

Ipoteza 2: Măsura în care fundațiile comunitare își îndeplinesc misiunea în comunitate, nivelul de receptivitate al comunității față de activitățile fundațiilor precum și nivelul de implicare al comunității influențează intensitatea impactului în comunitate al activității fundațiilor.

Ipoteza 3: Utilizarea mecanismelor de colectare a feedback-ului din partea comunității și nivelul de receptivitate al comunității determină nivelul de implicare al comunității în activitățile fundațiilor.

Subiectul abordat pe parcursul cercetării este unul de actualitate, datorită implicării ONG-urilor în societatea românească din prezent, prin campaniile de conștientizare și strângere de fonduri, dar în special a contribuțiilor reale în educație sau sănătate. Acesta constituie și unul din motivele alegerii acestui subiect. FC-urile sunt o mică parte a sectorului neguvernamental, dar care se alătură cu resursele și know how-ul necesar construirii unor comunități mai puternice și a unor contexte de dezvoltare durabilă. Contexte speciale, precum criza generată de pandemia de COVID-19 (2020) (Federația Fundațiilor Comunitare din România, <https://fsp.ac/d4AS6>) sau de războiul din Ucraina (2022) (Federația Fundațiilor Comunitare din România, <https://www.fsp.ac/sXnb5>) au mobilizat FC-urile alături de întregul sector neguvernamental și s-au implicat sau demarat acțiuni de suport și strângere de fonduri pentru cei afectați de aceste evenimente. Acestea au permis FC-urilor să creeze cadrul prin care să mobilizeze fonduri și alte tipuri de resurse, într-un mod organizat și eficient. Deși au acționat într-o manieră integrată, la nivel de rețea națională în aceste contexte, FC-urile au abordat problemele și pe plan local, au înființat fonduri de urgență (Fundația Comunitară Vâlcea, <https://www.fsp.ac/rYsr4>), au încheiat parteneriate și au mobilizat donatorii locali pentru a acorda finanțări și sprijin pentru cei în nevoie, aflați în proximitatea lor, în comunitățile în care își desfășoară activitatea. În tot acest timp, FC-urile nu au uitat obiectivele pe care le urmăresc și misiunea asumată, au căutat soluții și au continuat activitățile lor uzuale, desigur, în condiții speciale. Au continuat să organizeze evenimente sportive de strângere de fonduri în alt format decât cel fizic, pe perioada pandemiei de COVID-19 sau au căutat sprijin financiar internațional pentru integrarea refugiaților, ca posibili beneficiari ai programelor fundațiilor.

Tema cercetată este ancorată în prezent, iar subiectul cercetat capătă relevanță atât pentru mediul academic, cât și pentru practicieni. Abordarea holistică conferă un aspect de noutate și contribuie semnificativ ca fundament al opiniilor din domeniu. O astfel de abordare complexă, care să includă o analiză de ansamblu integrată a aspectelor legate de misiunea FC-urilor din România și transpunerea în activitatea lor zilnică, coroborată cu principiile asumate în derularea activităților și rolurile îndeplinite este nouă și necesară în mediul academic. Cercetări relevante în România, care să sublinieze contribuțiile agregate la nivel național ale acestor organizații

neguvernamentale există sub forma unor rapoarte de cercetare realizate de către cercetători din cadrul rețelei de FC-uri din România (ex.: Institutul de Cercetare Făgăraș) sau specialiști din cadrul unor inițiative sau organizații finanțatoare (ex.: European Community Foundation Initiative). Federația Fundațiilor Comunitare din România realizează infografice (Infografic Mișcarea fundațiilor comunitare din România 2008-2019, 2022) sau retrospective ale activității (Federația Fundațiilor Comunitare din România, <https://www.fsp.ac/ojPsj>) și evoluției rețelei naționale de FC-uri, însă în formă grafică și narativă și nu într-o manieră științifică. De asemenea, pe parcursul studiilor doctorale au fost realizate articole referitoare la activitatea FC-urilor de către autorul tezei și publicate în reviste științifice de specialitate sau volume colective. În studiul literaturii de specialitate nu au fost identificate cercetări care să abordeze această tematică, la nivelul României, deși există studii internaționale referitoare la FC-uri, care datează încă din anii 1990.

O aprofundare a subiectului este oportună și din perspectiva practicienilor și specialiștilor din cadrul rețelei naționale de FC-uri din România. Acest lucru a fost stabilit și în urma experienței autorului în sectorul neguvernamental de peste opt ani, ceea ce a determinat alegerea subiectului și abordarea complexă. În urma diverselor contexte de lucru cu FC-urile din 2016 până în prezent (2023), de la consultanța oferită și mai ales colectarea anuală a datelor referitoare la evoluția FC-urilor, au fost identificate potențiale direcții de cercetare mai în profunzime a activității lor. Direcțiile formulate în urma acestei cercetări pot oferi o imagine de ansamblu a ceea ce fac FC-urile în comunitățile în care activează, dar într-o manieră științifică, academică și aprofundată și nu doar una descriptivă sau grafică. În contextele discuțiilor prin intermediul locului de muncă, au fost vehiculate necesități de agregare a informațiilor legate de activitatea FC-urilor, care să stea la baza creionării unor potențiale perspective de viitor, prin identificarea de bune practici sau îmbunătățirea și eficientizarea activității.

Abordarea acestui subiect îmbină *concepțe teoretice* de dezvoltare comunitară și perspective practice caracteristice sectorului neguvernamental, mai ales prin abordarea fundațiilor comunitare, ca actori activi de dezvoltare comunitară. Astfel, această lucrare se concentrează pe activitatea unor organizații care schimbă comunități și viețile oamenilor care trăiesc în acestea. Sunt organizații care fac parte dintr-un sector care a apărut și s-a dezvoltat ca urmare a nevoilor recurente din societatea de astăzi, apărute în urma unor curențe în furnizarea serviciilor de către sectorul public. Organizațiile neguvernamentale au apărut ca alternativă la serviciile publice din

domenii diverse, precum educația, sănătatea, incluziunea socială sau mediul înconjurător. Acestea mobilizează resurse din comunități (Hassan, 2022) și creează oportunitățile necesare prin care cetățenii să beneficieze de ele, însă la un nivel calitativ ridicat și personalizat pe nevoile lor. Personalizarea se referă la categoria de vârstă a potențialilor beneficiari, mediul din care fac parte aceștia (urban, rural), genul și inclusiv dacă este vorba despre categorii de persoane care fac parte din grupuri de risc sau dezavantajate.

Similar organizațiilor neguvernamentale și întregului sector nonprofit au apărut și s-au constituit și FC-urile, care dezvoltă în același timp și conceptul de filantropie comunitară (Leat, 2004). Aspectele care le diferențiază de alte organizații neguvernamentale, complementar evoluției filantropiei comunitare, sunt: specificul lor, de grantmakeri (Nickels & Rivera, 2018) sau mobilizatori de resurse pe care le redau comunității sub diferite forme (granturi, burse), și aria geografică specifică căreia se adresează (vizează comunitățile în care își desfășoară activitatea și acționează la nivel local) (San Diego Foundation, 2021). Astfel, o organizație urma să mobilizeze resurse din comunitate și să le reinvestească în comunitate la un nivel calitativ mai ridicat și cu implicarea mai multor actori din comunitate, specialiști cu expertiză, orientați de scopuri comune, de implicarea în comunitate și transformarea într-un mod pozitiv a acesteia, precum și creșterea bunăstării membrilor săi. Din punct de vedere istoric, la începutul mișcării FC-urilor la nivel internațional, acestea au reprezentat o formă nouă de filantropie, coordonată de bancheri antreprenori, care urmau să identifice nevoile din comunitățile lor, să construiască fonduri de finanțare și să le distribuie în comunitate pentru a satisface nevoile identificate. Numeroși factori au contribuit la extinderea și dezvoltarea acestor fundații pe plan local, național și internațional, în diferite perioade de evoluție, cu precădere secolele XX și XXI (Sacks, 2000).

FC-urile s-au extins la nivel internațional, dar au ajuns inclusiv în spațiul românesc, unde funcționează încă din anul 2008, dezvoltând filantropia comunitară la nivel local. Evoluția lor a presupus intense procese de organizare comunitară, agregare și mobilizare de persoane și resurse, constituire de fonduri de finanțare, colaborare cu diverși actori comunitari și implicare comunitară constantă (atât a fundațiilor, cât și a comunității în proiectele lor), în 19 comunități din 19 orașe ale României. Domeniile de acțiune ale FC-urilor din România converg celor din afara granițelor și presupun intervenții comunitare în educație, sănătate, incluziune socială, mediu sau cultură și artă. În cei peste 14 ani de activitate în România, fundațiile au atras fonduri de peste 117 milioane RON de la donatori individuali, companii sau din fonduri publice și au investit în comunitate

peste 63 de milioane RON, la care se adaugă costuri sau cheltuieli cu personalul, mentenanță sau de organizare evenimente. Prin satisfacerea nevoilor din comunitate și prin contribuțiile efective în comunitate, FC-urile se implică și influențează pozitiv procesul de dezvoltare comunitară.

Nevoia de dezvoltare comunitară pornește de la problemele identificate în comunitate de membrii acesteia, probleme care iau forma unor nevoi care trebuie întâmpinate și satisfăcute. În dezvoltarea comunitară, accentul este pus pe om, ca parte a unui grup cu valori și scopuri comune, deci, un bine colectiv (Ostrom, 1992). ONG-urile și FC-urile, în special, sunt parte a proceselor de dezvoltare comunitară, prin interesul de a ajuta, de a contribui la binele colectiv, al unor grupuri aflate în nevoie, prin însăși rațiunea de a exista sau a scopului de a ajuta o anumită categorie de persoane.

Pentru a testa aceste teorii deja enunțate, metodele calitative și cantitative abordate au abordat subiecți cu rol decisiv managerial și membrii Consiliului director din 18 FC-uri (N=19).

Pentru o abordare inclusivă, metodele de cercetare utilizate s-au referit la eșantioane diferite de respondenți. În cadrul *analizei de documente*, au fost revizuite infografice ale activității FC-urilor în perioada 2008-2021, realizate în urma colectării și agregării datelor anuale de la cele 18 FC-uri care sunt parte a rețelei naționale din România. Infograficele au fost completate de rapoartele anuale ale celor 18 FC-uri, publicate pe website-urile oficiale ale acestora. Alături de acestea, sub aceeași metodă de cercetare a fost abordată *cea de-a doua analiză de document*, prin care se monitorizează evoluția activității FC-urilor într-o perioadă de cinci ani (2017-2021). Cea de-a treia metodă de cercetare este reprezentată de *sondajul de opinie*. Astfel, prin instrumentul de cercetare atribuit acestei metode, chestionarul, a fost construit pe baza datelor existente despre FC-uri, analizate și în capitolele anterioare ale cercetării, dar și pe baza unor indicatori care vizează impactul în comunitate, care au fost construiți în urma operaționalizării conceptului, axat pe sectorul neguvernamental și nevoile FC-urilor în materie de impact în comunitate. S-a urmărit aplicarea instrumentului de cercetare întregii populații statistice, deoarece numărul angajaților din FC-uri este unul mic (media angajaților în cele 18 FC-uri este între 4 și 5), iar cel al membrilor din Consiliile Directoare este asemănător, media fiind de aproximativ 5-6 membri. Numărul persoanelor care compun populația statistică este unul mic, și de aceea, nu a putut fi construit un eșantion, fiind aleasă o abordare exhaustivă asupra întregii populații statistice. Un număr de N=37 de răspunsuri complete și valide constituie baza de date finală, din care 26 de respondenți sunt parte a echipelor executive ale fundațiilor, iar 11 respondenți fac parte din Consiliul Director.

Ultima metodă de cercetare abordată este *interviul*. Acesta completează cercetarea cantitativă și aduce expresia perspectivei personale a tuturor subiecților implicați. Astfel, având la bază un eșantion de N=21 de respondenți, această lucrare notează răspunsuri substanțiale marcând importanța celor trei întrebări parte din ghidul de interviu.

Concluzia acestei lucrări reușește să surprindă răspunsuri relevante atribuite întrebărilor de cercetare inițial conturate și să aducă contribuții semnificative acestui domeniu amplu.

Rezultatele cercetării s-au conturat în urma analizelor realizate, astfel, într-un prim pas în demersul științific, s-a realizat o analiză de documente, pentru a satisface o parte a obiectivului general stabilit, prin formularea unor întrebări de cercetare. Întrebările au urmărit identificarea și explicarea modurilor prin care FC-urile mobilizează resurse din comunitate și din afara acesteia, sursele din care provin aceste venituri, precum și modul de utilizare al acestora, prin constituirea unor fonduri specifice de finanțare, destinate proiectelor sau inițiativelor din comunitate. Cu finanțări de peste 63 de milioane RON în cei 14 ani de activitate, FC-urile sprijină dezvoltarea comunitară în domenii esențiale (educație, sănătate, incluziune socială), organizând evenimente de strângere de fonduri, care se adresează întregii comunități, formate din cetățeni, potențiali sponsori și donatori, dar și autorități locale sau alte ONG-uri. Apoi, prin resursele financiare mobilizate, constituie fonduri de finanțare, prin care sprijină idei și proiecte din comunitate, care implică și vizează comunitatea.

Următorul pas în cercetare a presupus o altă analiză de documente, ca parte a obiectivului general stabilit. În această parte, întrebările de cercetare au urmărit determinarea măsurii în care FC-urile îndeplinesc cele șase roluri ale organizațiilor neguvernamentale în dezvoltarea comunitară, propuse de William Cousins (1991) (Abiddin et al., 2022). Acestea sunt dezvoltarea și operaționalizarea infrastructurii, susținerea proiectelor inovative, facilitarea comunicării, cercetare, monitorizare și evaluare, acordare de asistență tehnică și training și acțiuni de advocacy. O concluzie a acestei analize poate fi faptul că din cele șase roluri prezentate și analizate, preluate din literatura de specialitate, fiecare fundație le îndeplinește într-o măsură sau alta, depinzând de misiunea lor, de specificul local și contextele locale. Din cele 18 FC-uri analizate, toate îndeplinesc cel puțin trei roluri propuse de W. Cousins (1991), mai exact, facilitarea comunicării, cercetarea, monitorizarea și evaluare și acordarea asistenței tehnice și a furnizare de training.

Analiza s-a concentrat și pe unul din obiectivele generale ale fundațiilor comunitare, generarea de impact pozitiv în comunitate, care poate fi evaluată și prin îmbunătățirea calității

vieții locuitorilor (asumată prin misiune), aceasta reprezentând cercetarea cantitativă a tezei. Analiza datelor din sondajul de opinie a cuprins două părți: o analiză cantitativă (a întrebărilor închise) și o analiză calitativă (a întrebărilor deschise). Analiza cantitativă a fost realizată prin intermediul analizei univariate (frecvențe ale răspunsurilor), analizei bivariate (regresii liniare și corelații) și analizei comparate a percepțiilor dintre cele două grupuri din populația statistică (echipa executivă și Consiliul Director). Analiza calitativă a fost realizată prin intermediul unei grile de analiză a răspunsurilor din cadrul chestionarului. Confirmarea ipotezelor analizate contribuie la cercetarea de față și demonstrează faptul că misiunea îndeplinită de FC-uri influențează o serie de aspecte, printre care impactul în comunitate, iar alături de nivelurile de receptivitate și de implicare ale comunității în activitățile FC-urilor, influențează și intensitatea acestuia. Între aceste aspecte menționate există două tipuri de legături statistice, atât de corelație, cât și de cauzalitate, conform analizelor realizate, dovedite prin semnificația și valorile coeficienților specifici celor două tipuri de analize realizate (regresii liniare și corelații). Analiza comparativă a relevat și asemănări în percepțiile a două grupuri de respondenți, echipa executivă și Consiliul Director, de la măsura îndeplinirii misiunii, tipul de impact și intensitatea acestuia, domenii în care FC-urilor contribuie majoritar, cu referire la calitatea vieții cetățenilor sau îmbunătățirea impactului în comunitate. Însă, au fost identificate și deosebiri de opinii între cele două grupuri, mai ales cu privire la implicarea în viitor.

În urma analizei calitative, a răspunsurilor de la întrebările deschise din chestionar, acestea au fost grupate în categorii și identificate trei tipuri generale de inițiative de impact în comunitate: evenimentele de strângere de fonduri și importanța lor în mentalitatea comunității, dezvoltarea de fonduri locale de finanțare și implementarea de proiecte pentru comunitate și mobilizarea FC-urilor în situații de urgență sau de criză, dezvoltarea fondurilor specifice și sprijinul acordat în comunitate.

Cercetarea a inclus și o parte calitativă, care a urmărit să surprindă obstacolele întâmpinate de FC-uri în activitatea lor, precum și modalitățile prin care le-au depășit și așteptările pentru viitor, ținând cont de experiența și profilul fiecărei fundații. În ceea ce privește întrebarea de cercetare referitoare la obstacolele întâlnite în activitatea FC-urilor din România și modalitățile prin care le-au depășit, se poate aprecia că există trei categorii de obstacole generale: în relația cu comunitatea, legat de percepția asupra FC-urilor și situația internă a acestora. Referitor la ultima întrebare de cercetare, respondenții au identificat numeroase așteptări pentru viitor, pe care

urmăresc să le abordeze dintr-o perspectivă strategică și să și le asume în acest fel, pentru dezvoltarea FC-urilor. Din punct de vedere al frecvenței răspunsurilor, așteptările se conturează în jurul a trei direcții generale: dezvoltare capacitate internă (resurse, donatori, procese), stabilirea, reluarea sau îmbunătățirea unor parteneriate sau colaborări și întărirea rolului în comunitate, ca și lideri în domeniul ONG-urilor pe plan local, dar și de agregatori de resurse în comunitate.

Cercetarea de față poate deschide calea unor *perspective* din punctul de vedere al temei, metodologiei constituite și mai ales al rezultatelor. Sunt perspective care pot contribui la înțelegerea dezvoltării comunitare, prin analiza implicării actorilor din comunitate, în acest caz al FC-urilor și importanța misiunii asumate, dar și la măsurarea sau evaluarea impactului în comunitate al acțiunilor acestora, prin modul în care este percepută de către reprezentanții FC-urilor. Lucrarea, în totalitatea sa, contribuie la o mai bună înțelegere a subiectului cercetat prin abordare aprofundată a dimensiunilor aspectelor teoretice și practice, deopotrivă. Totodată, aceasta participă la înlesnirea înțelegerii holistice a celor două părți implicate și aduce contribuții importante prin cursivitatea ideilor care conturează subiectul abordat. Aceasta facilitează înțelegerea termenilor consemnați în literatura de specialitate ca fiind puncte de reper în aplicarea lor practică utilizate în diferite perspective ce țin de activitatea FC-urilor.

Bibliografie selectivă (din totalul de 412 surse bibliografice)

1. Abiddin, N.Z., Ibrahim, I., & Abdul Aziz S.A. (2022). Non-Governmental Organisations (NGOs) and Their Part Towards Sustainable Community Development, *Sustainability*, 14(8), 4386, <https://doi.org/10.3390/su14084386>.
2. Federația Fundațiilor Comunitare din România. (2022). Programul pentru Ajutorarea și Integrarea Refugiaților Ucraineni a Debutat cu Sprijinul Oxfam și DEC. Online la: <https://www.fsp.ac/sXnb5>, accesat Iunie 2023.
3. Federația Fundațiilor Comunitare din România. Inițiativă comună de sprijin ARC & FFCR adresată organizațiilor locale care vor să strângă fonduri în context de COVID-19. Online la: <https://fsp.ac/d4AS6>, accesat Mai 2023.
4. Federația Fundațiilor Comunitare din România. Retrospectiva programelor derulate de Fundațiile Comunitare în 2022. Online la: <https://www.fsp.ac/ojPsj>, accesat Iunie 2023.

5. Fundația Comunitară Vâlcea. O comunitate pentru un spital. Online la: <https://www.fsp.ac/rYsr4>, accesat Aprilie 2023.
6. Hassan, M. (2022). *Community development practice: From Canadian and global perspectives*. Centennial College. Online at: <https://fsp.ac/FVxA9>, accessed January 2023.
7. Infografic Mișcarea fundațiilor comunitare din România (2008-2019). Online la: <https://www.fsp.ac/78kAv>, accesat Iunie 2023.
8. Leat, D. (2004). The Development of Community Foundations in Australia: Recreating the American Dream. *Centre of Philanthropy and Nonprofit Studies*. Queensland University of Technology.
9. Nickels, A.E., & Rivera, J.D. (2018). *Community Development and Public Administration Theory: Promoting Democratic Principles to Improve Communities*. Routledge.
10. Ostrom, E. (1992). The Rudiments of a Theory of the Origins, Survival, and Performance of Common-Property Institutions. In: Bromley, D.W. (ed.). *Making the Commons Work: Theory, Practice and Policy*, pp. 293-318, San Francisco: ICS Press.
11. Sacks, E.W. (2000). The Growth of Community Foundations Around the World: An Examination of the Vitality of the Community Foundation Movement (Report). *Council on Foundations, Inc. Washington, D.C.*
12. San Diego Foundation. (2021). *Community Foundation vs. Private Foundation*. Online at: <https://fsp.ac/lNkqi>, accessed June 2023.